

Miljø- og
Fødevareministeriet
Naturstyrelsen

EUTR Prøvetagningsprojekt

Juni 2016

Redaktion: Naturstyrelsen

Tekst: Niels Bølling &
Mads Brinck Lillelund

Foto, forsiden: Niels Bølling

Rapporten er udgivet digitalt

ISBN: 978-87-7175-566-4

Indhold

1.	Indledning	4
2.	Projektet	4
3.	Metode	5
3.1	Formål	5
3.2	Import fra Kina	5
3.3	Udvælgelse af virksomheder og produkter	6
3.4	Prøvetagning	7
4.	Analyseresultater	8
4.1	Resultat af plader/støbeplader	9
4.2	Øvrige resultater	9
4.3	Afvigelse på leverandørniveau	9
5.	Evaluering af resultaterne	10
5.1	Anvendelse af analyser som led i due diligence	10
6.	Konklusion	11

1. Indledning

Det anslås, at der på verdensplan hvert år ulovligt fældes mere end 100 mio. m³ træ¹. Såvel lovgivningsmæssigt som fra erhvervet er der stigende krav til dokumentation af lovligheden af det fældede træ. Verifikation af træartsoplysninger fra leverandørerne kan være et element i vurderingen af dokumentationen om træets lovlighed. Derfor er analyser til artsbestemmelse i disse år kommet i stigende fokus hos såvel de myndigheder, der er ansvarlige for bekæmpelse af handel med ulovligt fældet træ, som hos de virksomheder, der ønsker at efterleve kravene i lovgivningen og sikre sig, at de får det træprodukt, de betaler for.

2. Projektet

EU's tømmerforordning² (EUTR) har haft virkning siden 3. marts 2013. Ifølge forordningen er det forbudt for virksomheder i første led at bringe ulovligt fældet træ i omsætning på EU's indre marked. Virksomhederne skal have en due diligence ordning, hvor man indsamler tilstrækkelig information om træprodukterne til at kunne gennemføre en risikovurdering af træets lovlighed, og nedbringe denne risiko til et ubetydeligt niveau, før man bringer produkterne på markedet (risikominimere). Analyser af træ kan indgå som led i virksomhedernes risikominimering, ligesom de kan indgå i myndighedernes kontrol og vurdering af virksomhedernes due diligence ordning. En række virksomheder har i forbindelse med EUTR-tilsyn vist interesse for at kunne anvende analyser som en integreret del af deres due diligence ordning. I særlige tilfælde vil træartsanalyser også kunne bruges i sager om direkte brud på reglerne i tømmerforordningen eksempelvis ved indhold af beskyttede træarter i træprodukter.

¹<http://www.illegal-logging.info/topics/scale-illegal-logging>

²<http://eutr.dk/lovstof/>

3. Metode

Naturstyrelsen har ikke fra andre tilsynsopgaver erfaring med prøvetagning af træ og træprodukter og efterfølgende analyser. En del af projektet var dermed at få fastlagt en metode og procedure for prøvetagning.

Andre kompetente myndigheder, i eksempelvis England og Tyskland, anvender allerede træartsbestemmelse i forbindelse med EUTR-tilsyn. Det tidligere National Measurement and Regulation Office (NMRO) i England offentliggjorde i begyndelsen af 2015 deres første rapport³ om manglende overensstemmelse mellem deklarerede træarter og det reelle indhold i finérplader. I undersøgelsen, blev en bestemt produktgruppe udtaget til analyse, fra små og mellemstore virksomheder med mangelfuld due diligence ordning. I Tyskland udtages prøverne som en fast del af de ordinære EUTR-tilsyn.

De analysemetoder, der er anvendt, er makro- og mikroskopi til vedanatomisk bestemmelse af træart. Desuden er anvendt fiberanalyser i de tilfælde, hvor vedanatomibestemmelse ikke lod sig gøre ved mikroskopi, mens DNA analyser er anvendt til at fastslå oprindelsen af egetræ.

3.1 Formål

Naturstyrelsen besluttede at gennemføre projekt "EUTR Prøvetagningsprojekt" for, at

- oparbejde Naturstyrelsens kompetencer og procedurer med prøvetagning, m.h.p. brug heraf i fremtidige EUTR-tilsyn,
- skaffe viden til erhvervet om mulighederne for at anvende prøver som en del af deres due diligence ordning og
- vurdere om der er et generelt problem med korrekt importdeklaration for produkter importeret fra Kina.

3.2 Import fra Kina

Kina har en dominerende rolle i verdenshandlen med træ og træprodukter. Samtidig har der været bekymring for de kinesiske producenters evne til at sikre sporbarheden af det fældede træ, der indgår i produkterne⁴. Af den engelske undersøgelse fremgår væsentlige afvigelser i leverandøroplysningerne for finérplader med træarter fra Afrika og Kina. Import fra Kina kan derfor være problematisk, set ud fra kravet i tømmerforordningens artikel 6 om obligatorisk træartsoplysning. Som udgangspunkt vurderes risikoen for ulovligt fældet træ af eksempelvis træarterne poppel, akacie og eukalyptus med oprindelse i Kina dog for at være et mindre problem⁵.

Imidlertid er forsyningskæden med træ ofte kompleks. Det gælder for såvel lavværdiprodukter som eksempelvis støbeplader (finér) som for højværdiprodukter som møbler. Råvarerne til produktionen kan have oprindelse flere hundrede kilometer væk fra selve produktionen, være importeret eller komme fra lokale leverandører. Produktionen af produkterne kan ske overalt i Kina, men er generelt koncentreret i den østlige del af landet og afhængig af adgangen til råvarer. Den væsentligste produktion af finér foregår således i den midt-østlige del af Kina,

³https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/402325/Chinese_Plywood_Research_Report.pdf

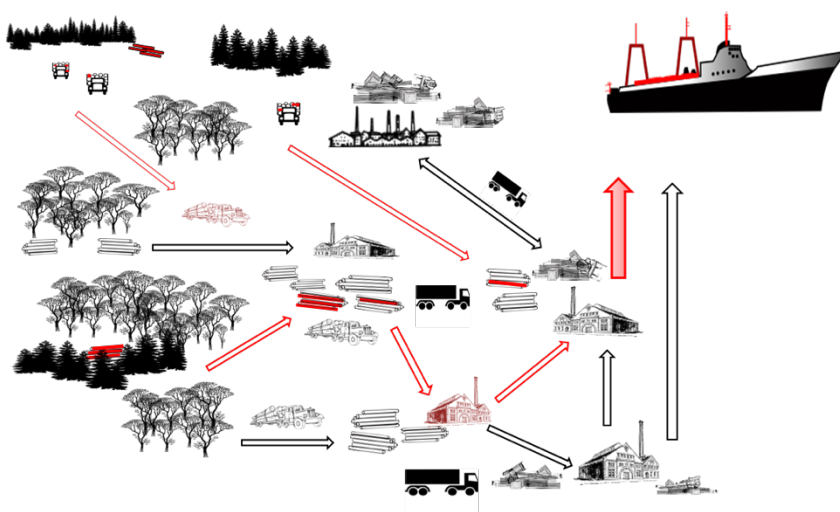
⁴https://www.chathamhouse.org/sites/files/chathamhouse/field/field_document/20141210IllegalTimberChinaWellesley.pdf

⁵http://www.forest-trends.org/documents/files/doc_4931.pdf

mens produktionen af egetræsmøbler er koncentreret i nordøst. For begge produktgrupper gælder det, at der anvendes en lang række underleverandører af råvarer og delkomponenter, og der er høj risiko for sammenblanding af råvarer både før og efter ankomst til produktionsvirksomhederne.

En stor andel af de danske importører har selv repræsentation i Kina. Det skyldes i overvejende grad kvalitetshensyn, men der er en tendens til øget brug af egne repræsentanter til kontrol af sporbarheden og dokumentation af de anvendte råvarer til produktionen.

Der er ikke et entydigt system til dokumentation for lovlig oprindelse af træ på det kinesiske marked, og derfor anvendes der en lang række forskellige dokumenter som fx hugstlicenser, transportdokumenter, kvittering for skattebetaling, registreringsattest for virksomhed, importgodkendelser, handelsdokumenter m.m. som dokumentation for lovlighed. Ofte fremgår træarten dog ikke af disse dokumenter, og en direkte sporbarhed mellem dokumenter og råvare kan være vanskelig at fastslå.

Figur 1: Illustration af forsyningskæden. Rød markering illustrerer potentielt ulovlig oprindelse. Kilde: Naturstyrelsen

Da dokumenter således ofte ikke er tilstrækkelige til at fastslå sammenhængen mellem træets oprindelse og slutproduktet, kan analyse af træarten være et redskab til at sandsynliggøre denne sammenhæng.

3.3 Udvalgelse af virksomheder og produkter

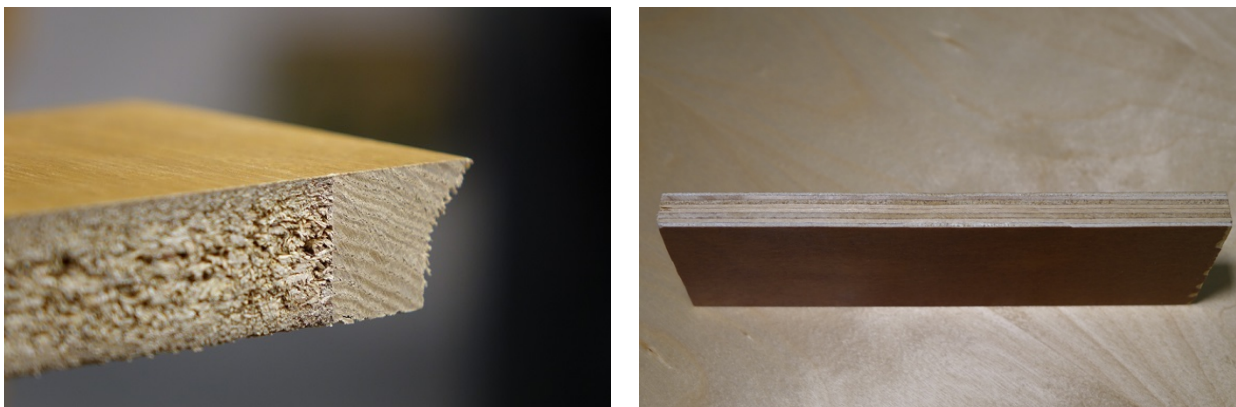
Naturstyrelsen modtager importdata fra SKAT om indfortoldning af varer omfattet af tømmerforordningen. Ud fra disse data er det muligt at finde de virksomheder, der importerer produkter fra Kina, og som kunne være relevante for prøvetagning. Der blev fokuseret på virksomheder, der havde importeret og indfortoldet i perioden 3. marts til 31. august 2015 for at sikre prøver omfattet af EUTR.

Varegrupperne blev udvalgt med baggrund i SKAT's importdata for virksomhederne. Der importeres kun krydsfinér (HS kode 4412) fra et begrænset antal leverandører fra Kina direkte til Danmark, hvorfor det blev besluttet, at alle pladetyper kunne indgå i projektet.

Virksomheder, der deltog med prøver i projektet, har gjort dette på frivillig basis. Der har været fokus på virksomheder, der allerede havde haft et EUTR-tilsyn, og som enten havde en velfungerende due diligence ordning, eller var langt i etableringen af denne. Dermed var der en for-

ventning om, at der enten ville være et stort sammenfald mellem deklARATIONER og analysere-sultater, eller, at der både fra virksomhedernes og myndighedens side kunne være behov for at supplere due diligence ordningerne med henblik på at minimere risikoen for at importere ulovlig fældet træ.

16 virksomheder blev tilbudt at deltage i projektet. 5 virksomheder fravalgte tilbuddet med forskellig begrundelse. Afslagene medførte en vis skævdeling af virksomhedstyper i projektet. De 16 virksomheder tilhører gruppen af store og mellemstore importører i Danmark af produkter med toldkode 4408 – 4412 (plader) og 94XX (træmøbler) omfattet af tømmerforordningen. De 11 deltagende virksomheder er geografisk fordelt jævnt over hele landet.

Figur 2: Eksempel på træprøver. Foto: Niels Bølling

Naturstyrelsen udvalgte de relevante produkter for hver enkelt virksomhed. I enkelte tilfælde blev der udtaget prøver, selv om det blev vurderet, at der var mangelfuld information om produktet eller, produktet var af en sådan karakter, at det næppe lod sig analysere. Dette blev gjort for at vurdere rækkevidden af analysemulighederne.

Endvidere blev der medtaget 3 prøver fra hhv. Malaysia, Indonesien og Vietnam/Brasilien.

Formidling af rammerne for projektet blev drøftet på et dialogmøde med erhvervet, analyseinstitutioner og NGO'er den 25. juni 2015, og fulgt op med en foreløbig rapportering på møde den 25. november 2015⁶, hvor EUTR-myndigheden fra England (det tidligere National Measurement and Regulation Office) og Sverige (Skogstyrelsen) deltog.

3.4 Prøvetagning

Naturstyrelsen gennemførte prøvetagningen på 7 virksomheder mens 4 virksomheder af logistiske årsager selv fremsendte prøverne. Flertallet af prøverne blev udtaget på centrallagre af ubrudte batch (pakker) med entydig mærkning. Der var i disse tilfælde behov for virksomhedernes assistance, dels til at fremfinde de udvalgte produkter, dels til at få udtaget enkeltplader til selve prøvetagningen. Prøverne blev udtaget efter retningslinjerne i "Wood samples for DNA testing at the Thünen Institute at the Forest Genetics, 12th May 2015". Der blev udtaget 4 prøver af hvert produkt. To til Naturstyrelsen og to til virksomhederne. Naturstyrelsen sendte efterfølgende én prøve til Thünen analyseinstitut, mens én blev beholdt som kontrolprøve.

⁶ <http://media.mim.dk/nstvideo/ulovligtrae480.wmv>

(0 - 57:50 på dansk og 57:50 - 1:35:45 på engelsk)

4. Analyseresultater

De indsamlede prøver blev fremsendt til analyse på Thünen Institut⁷ i Hamburg. Dette blev gjort over tre omgange efterhånden som prøverne blev indsamlet og eventuel yderligere leverandør-dokumentation blev eftersendt vedrørende konkrete prøver. Hver enkelt prøve blev entydigt nummereret og hver for sig indpakket i tætlukkende plastposer. Thünen Institut modtog pr. mail prøveoversigt med Naturstyrelsens numre og tilhørende angivelse af deklarerede træarter oplyst af de deltagende virksomheder. Der var af hensyn til anonymitet for virksomhederne ingen form for reference mellem prøver, virksomheder eller leverandører.

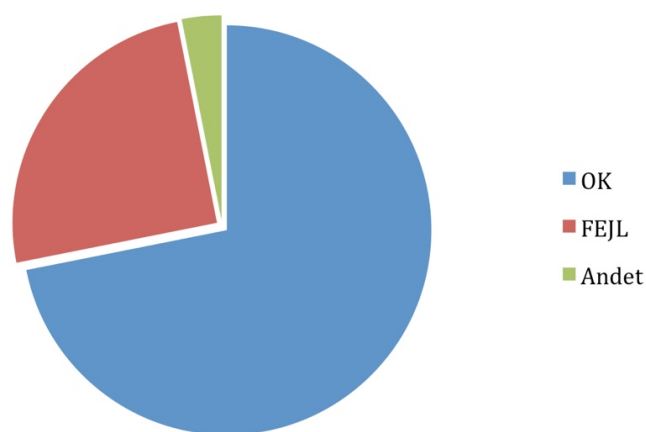
Prøverne blev underlagt mikroskopisk vedanatominanalyse til kontrol for korrekt angivelse af træart. En række af prøverne lod sig ikke analysere efter denne metode og indeholdt samtidig træfibre af en kvalitet, der ikke umiddelbart kunne testes. Disse prøver blev efterfølgende underkastet henholdsvis fibertest og DNA-analyser.

Analyseresultaterne blev opgjort i tre kategorier:

1. OK (blå). Fuld overensstemmelse mellem prøve og leverandøroplysning
2. FEJL (rød). 100 % afvigelse eller afvigelser, hvor prøven indeholder ikke deklarerede træarter eller der mangler deklarerede træarter i produktet
3. ANDET (grøn). Prøver der grundet forskellige forhold ikke falder indenfor kategori 1 eller 2

Samlet var knap 75 % af prøverne OK i forhold til deklareret indhold, ca. 22 % havde FEJL, mens der for en prøve ikke kunne fremskaffes leverandørdeklaration. Resultatet af den samlede prøvepopulation på 32 prøver fremgår af figur 3.

Samlet resultat - alle prøver

Figur 3. Samlet analyseresultat for 32 prøver. 23 prøver er OK, mens der i 8 prøver ikke var overensstemmelse med deklARATIONEN (FEJL). 1 prøve kunne ikke deklarereres (Andet)

⁷ THÜNEN Institute of Forest Genetics, Sieker Landstraße 2, 22927 Großhansdorf/Germany

4.1 Resultat af plader/støbeplader

I alt 18 prøver af forskellige plader fordelt på 15 leverandører udenfor EU blev analyseret. Heraf var 14 prøver deklareret som 100 % poppel.

Pladerne varierede i tykkelse og dermed antal lag. Dette synes ikke at have haft indflydelse på analyseresultaterne.

Knap 75 % var rigtig deklareret, mens godt 25 % af pladerne var fejldeklareret.

4.2 Øvrige resultater

6 prøver deklareret som White Oak blev DNA-testet. Grundet kvaliteten af træprøverne var det imidlertid ikke muligt at ekstrahere DNA-sekvenser, der med tilstrækkelig sikkerhed kunne bestemme oprindelsen af træet.

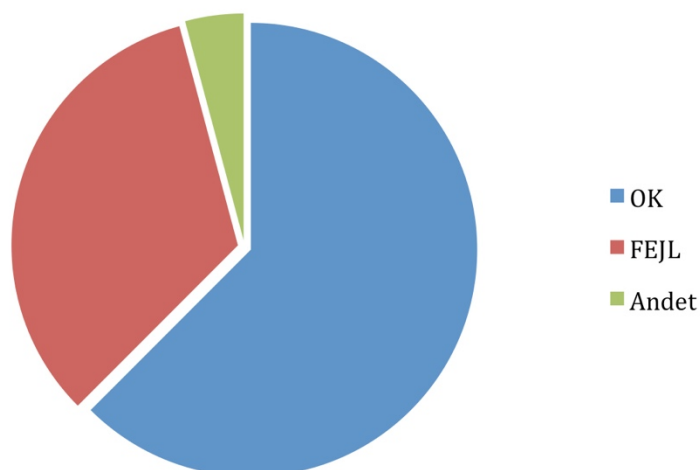
3 prøver blev underlagt fiberanalyse, herunder prøven uden træartsdeklaration. Én prøve havde overensstemmelse med deklarationen. Én prøve indeholdt 6 træarter ud over det deklarerede. Én prøve uden deklaration indeholdt 4 træarter herunder White Oak.

Grundet det begrænsede antal prøver og leverandører kan det ikke statistisk konkluderes, at nogle produkttyper har større andel afvigelse end andre. Det har heller ikke været muligt at drage nogen konklusioner ud fra leverandørernes geografiske placering i Kina.

4.3 Afvigelse på leverandørniveau

24 udenlandske leverandører stod for produkterne, hvorfra der blev udtaget prøver. 33 % af leverandørerne havde fejl i en eller flere varedeklarationer, mens en leverandør ikke ville oplyse om indholdet. Figur 4 viser andelen af leverandører med fejlangivelser.

Samlet resultat alle leverandører

Figur 4. Andel af leverandører med en eller flere prøver med fejl.
OK: 63%, fejl: 33%, andet: 4%.

5. Evaluering af resultaterne

Statistisk er antallet af prøver for lille til at kunne drage entydige konklusioner af analyseresultaterne.

Knap 75 % af prøverne har overensstemmelse med det deklarerede indhold. Det var forventningen, at der ville have været en større overensstemmelse, idet prøverne er udtaget hos virksomheder, hvor der var en velfungerende due diligence ordning på plads eller virksomheden var langt fremme i etableringen af denne.

Hvis en importør ikke får de korrekte træartsoplysninger, kan importøren ikke udføre en tilstrækkelig risikovurdering på træartsniveau. Samtidig stiller det spørgsmålstejn ved validiteten af de sporbarhedsoplysninger om råvarerne, der følger produktet, der bringes på markedet.

Også for støbepladerne deklareret som indeholdende 100 % poppel var der ikke fuld overensstemmelse med analyserne. Når produkter deklareret indeholdende 100 % af en træart, viser sig at indeholde andre træarter, tyder dette på manglende styring af forsyningskæden for råvarerne eller i produktionsprocessen.

For spånplader og MDF (Medium Density Fiberboard), der ikke kan artsbestemmes ved anatomiske analyser, kan det på baggrund af projektets analyseresultater være yderst vanskeligt for importørerne at vurdere troværdigheden af træartsoplysningerne, og derved reelt gennemføre en risikovurdering af produkterne på træartsniveau.

5.1 Anvendelse af analyser som led i due diligence

Projektet viser, at analyser kan være relevante for både virksomheder og myndigheder, med henblik på at minimere risikoen for import af ulovlig fældet træ, og dermed være en del af eller et supplement til virksomhedernes due diligence ordninger.

Projektet viser endvidere, at enkelte produkter ikke lod sig analysere alene ved anatomisk mikroskopi, der er en relativ billig analysemetode. Spånplader og MDF kan således kræve andre analysemetoder end mikroskopi til en fuldstændig kortlægning af træartsindholdet.

Det er Naturstyrelsens samlede vurdering, at udtagning af stikprøver og efterfølgende analyser af træart, kan være et godt og relativt billigt redskab for virksomhederne, til vurdering af validiteten af leverandørernes oplysninger om anvendte træarter.

Omkostningerne til de forskellige analysemetoder i dette projekt fremgår af nedenstående tabel 1.

Tabel 1. Analysemetoder og enhedspriser

Analysemetode	Produkttype	Pris pr. træprøve
		D.kr.
Vedanatomi	Massivt træ	725
	Finér/krydsfiner	1100
Fiber/DNA	Blandet	1850

Specielt for fiber- og DNA- analyserne gælder det, at de er forbundet med et vist timeforbrug, der er afhængig af produkttype, antal træarter, oprindelse m.m. til bl.a. prøvetagning. Til omkostningerne skal tillægges selve værdien af prøvetagningsproduktet, tidsforbrug og forsendelsesomkostninger.

Virksomheder med repræsentation i Kina kunne eventuelt med fordel anvende egne medarbejdere til prøveudtagning hos leverandørerne inden afskibning til EU.

6. Konklusion

Projektet havde som mål at oparbejde Naturstyrelsens kompetencer med prøvetagning og analyser. På baggrund af projektet er der udarbejdet interne retningslinjer for prøvetagning. Procedurene indeholder samtidig retningslinjer for håndtering af prøverne til sikring af entydig identifikation fra produkt til analyseresultat.

Det andet mål med projektet var at indhente viden om metoder og omkostninger til træartsanalyser, der kan anvendes af erhvervet til at efterprøve de deklarerede importerede produkter. Viden om projektet og dets resultater er formidlet via møder og vil desuden blive formidlet på hjemmesiden www.eutr.dk.

Det tredje mål var at vurdere mulige problemer med træprodukter fra Kina. Grundet det begrænsede antal prøver er dette ikke muligt at vurdere statistisk. Det kan konstateres, at ca. 25 % af prøverne afviger fra varedeklarationerne.

Virksomheder, leverandører og myndigheder kan derfor have behov for at lade træartsanalyser indgå i eller supplere due diligence ordninger med henblik på at minimere risikoen for at importere ulovligt fældet træ, som krævet i EU's tømmerforordning.

EUTR Prøvetagningsprojekt

Projektet er gennemført af Naturstyrelsen i samarbejde med træimporterende virksomheder.

Formålet er at fastslå analyse- og proceduremetoder ved prøvetagning af træarter og dermed give træimporterende virksomheder, leverandører og myndigheder et redskab til at overholde EU's tømmerforordning (EUTR) til bekæmpelse af ulovligt fældet træ.

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø

www.nst.dk